

Za: Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore, n/r generalnoj sekretarki Nataši Pešić

Predmet: Mišljenje na Inicijativu za ocjenu ustavnosti člana 164 stav 1 tačka 1 i stav 4 Zakona o radu ("Službeni list CG", broj 74/19)

Aktom Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore, broj 07-3709/2 od 24. jula 2020. godine, dostavljena je Inicijativa za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredaba člana 164 stav 1 tačka 1 i stav 4 Zakona o radu ("Službeni list CG", broj 74/19), koju je podnio Risto Lekić iz Bara preko punomoćnika Srđana Žarića advokata iz Podgorice. S tim u vezi, dajemo sljedeće,

M I Š L J E N J E

Podnosilac Inicijative za ocjenu ustavnosti odredaba člana 164 stav 1 tačka 1 i stav 4 Zakona o radu („Službeni list CG“, broj 74/19), Risto Lekić iz Bara, preko punomoćnika Srđana Žarića iz Podgorice, u bitnom navodi da odredbe člana 164 stav 1 tačka 4 i stav 4 Zakona nijesu u skladu sa sljedećim odredbama Ustava Crne Gore: član 62 (pravo na rad), član 8 (zabrana diskriminacije), član 17 (jednakost svih pred zakonom), član 24 (restrikcija ograničenja prava i sloboda) , član 1 stav 2 Ustava (vladavina prava) i član 58 (pravo svojine).

Naime, odredbom člana 164 stav 1 Zakona propisano je da radni odnos prestaje po sili zakona kad zaposleni navrši 67 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja, danom dostavljanja konačne odluke zaposlenom. U stavu 4 ovog člana propisano je da se navedena ograničenja ne odnose na preduzetnika, odnosno zaposlenog koji je osnivač ili vlasnik većinskog udjela u tom privrednom društvu ili druga lica utvrđena posebnim zakonom.

Ističemo da je Zakon o radu ("Službeni list CG", broj 74/19) čija je primjena počela 7. januara 2020. godine, usklađen sa 14 direktiva Evropske unije i međunarodnim propisima (konvencijama i preporukama) koje je Crne Gora ratifikovala.

Takođe, ovaj Zakon je usaglašen na radnoj grupi, u kojoj su pored predstavnika Vlade Crne Gore, učestvovali i predstavnici socijalnih partnera (Unije poslodavaca Crne Gore, Unije slobodnih sindikata Crne Gore i Saveza sindikata Crne Gore), Univerziteta Crne Gore i nevladinog sektora.

U odnosu na odredbu člana 164 stav 1 Zakona koja se odnosi na prestanak radnog odnosa po sili zakona, ukazujemo da je opseg ove norme novim zakonom proširen, na način što je dodat stav 4 kojim je propisano da se prestanak radnog odnosa po sili zakona u smislu godina života i staža osiguranja, ne odnosi na preduzetnika, odnosno na zaposlenog koji je osnivač ili vlasnik većinskog udjela u tom privrednom društvu i druga lica utvrđena posebnim zakonom. Ovo napominjemo iz razloga što je po ranijem zakonu radni odnos prestajao svim zaposlenim koji su navršili 67 godina života i 15 godina staža osiguranja, što sada nije slučaj.

Odredbom člana 1 Ustava Crne Gore propisano je da je Crna Gora nezavisna i suverena država, republikanskog oblika vladavine. Crna Gora je građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava.

Osporene odredbe člana 164 Zakona o radu nijesu u suprotnosti sa članom 62 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se svakome garantuje pravo na rad, na slobodan izbor zanimanja i zapošljavanja, na pravične i humane uslove rada i na zaštitu za vrijeme nezaposlenosti. Pravo na rad propisano Ustavom Crne Gore ne podrazumijeva neograničeno trajanje radnog odnosa, već ono podrazumijeva pravo zaposlenog da mu radni odnos prestane na način i pod uslovima propisanim zakonom, odnosno da mu ne prestane na način suprotan od onoga utvrđenog zakonom.

To znači da odredbe člana 164 Zakona o radu nije u suprotnosti sa članom 62 Ustava Crne Gore, a samim tim ni sa članom 8 Ustava kojim se zabranjuje diskriminacija po bilo kom osnovu i članom 17 Ustava kojim je propisano da su pred zakonom svi jednaki bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.

U skladu sa navedenim ustavnim principima, smatramo da je Zakon o radu kao opšti propis uredio opšti režim radnih odnosa, koji se u cjelosti ili djelimično odnosi na sve poslodavce i prava i obaveze zaposlenih, uredio prava i obaveze zaposlenih po osnovu rada, pa i uslove i način prestanka radnog odnosa zaposlenog.

Odredbom člana 24 Ustava Crne Gore propisano je da se zajemčena ljudska prava i slobode mogu ograničiti samo zakonom, u obimu koji dopušta Ustav u mjeri koja je neophodna da bi se u otvorenom i slobodnom demokratskom društvu zadovoljila svrha zbog koje je ograničenje dozvoljeno. Ograničenja se ne smiju uvoditi u druge svrhe osim onih radi kojih su propisana.

Navedene odredbe Zakona nijesu u suprotnosti sa članom 24 Ustava iz razloga što je upravo Zakonom o radu detaljnije propisano kako i na koji način se zasniva, i kako i na koji način prestaje radni odnos.

Imajući u vidu naprijed iznijeto, predlažemo da Ustavni sud Crne Gore odbije Inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredaba člana 164 stav 1 tačka 1 i stav 4 Zakona o radu.

MINISTAR,

Kemal Purišić, s.r.